

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar
MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
Iar pentru comitetele școlare și parțic. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Ce fac comitetele școlare?

Ni-se plâng zilnic mulți diriginți, că școalele lor o duc foarte rău din cauza insuficienței fondurilor școlare. Din nenorocire cunoaștem și noi acest mare neajuns, care influențează atât de păgubitor asupra bunului mers al învățământului nostru primar. Tocmai de aceea am intervenit unde numai s-a putut, pentruca neajunsul acesta mare să se înlătore cât mai de grabă din sânul școalelor noastre. Treaba însă merge cam greu din centru pentrucă și aci lipsește mijloacele. Comitetul nostru școlar județean adică asemenea e sărac. Trebuie să se știe, că acest comitet, afară de o subvenție nu prea însemnată, acordată an de an de către județ, numai are alt ajutor decât cota de 15% dela comitetele școlare rurale mai instărite.

Rezultă deci de aci, că neajunsul amintit mai sus nu se poate înlătura mai bine decât de către Comitetele școlare respective. Și cu drept cuvânt întrebăm, ce fac aceste comitete școlare? De trei ani de zile de când există datu și-au silința aceasta, ca să aștepte an de an novi izvoare de venit prin cari să-și mărească fondurile lor? Întrebuințat s'au toate mijloacele posibile pentru adunarea de fonduri, ori nu s'au prea ocupat de chestia aceasta?

Putem spune din experiență, că foarte puține sunt comitetele noastre școlare, cari au procedat așa cum

trebuie. Cele mai multe s-au mărginit numai la administrarea sumelor primite dela comună ori comitetul școlar județean. Și lucrul acesta absolut nu e suficient *astăzi*. Comitetele noastre școlare trebuie să se nizuiască din toate puterile a spori averea școlael lor. Nu e iertat să se razime singur pe comună ori comitetul școlar județean pentrucă ajutoarele pe cari le intind, aceste nu sunt suficiente din care cauză apoi școlael lor vor duce incontinun lipsă, și apoi aceasta nu e bine, ci un mare rău pentru toți.

Comitetele noastre școlare să se pună deci serios pe lucru. Să se studieze bine chestiunea de către toți cei chemați și se vor afla in toate comunele multe modalități prin cari comitetele școlare își vor putea spori fondurile. Trebuie dat școlael tot concursul posibil pentrucă să-și poată indeplini cum se cuvine opera măreață.

Marian Sasu.

Legendele Noastre ..

Peștera cu Aur

lui Adrian.

Cum treci Muresul, între. Pețelca și Căpud se înșiră o cobamă de dealuri cu stânci roase de ploii, dominate de rădăcătura in formă de sicriu căreia din bătrâni îi spun „Peștera Comorilor“.

„Pe vremuri când oamenii mari — urieși — stăpâneau pământul, unul dintre ei și-or găsit adăpost pe răpele ce alcătuesc, in partea aceea, termurul stâng al Mureșului. Uriașul cum era din cale-afară bogat, la moartea lui tovarășii l-au îngropat alături cu comorile lui in vârful dealului și avea atâtea comori încât vârful s'a rădăcat cu mult mai sus ca înainte .. Se spune că uriașul înainte de moarte s'ar fi rugat ca peștera cu comorile lui să se deschidă in fiecare an in ziua paștilor, la înviere. Poveștea treau dela om la om și in curând toți o cunoșteau.

După mulți ani se clădi și satul de lângă peștera uriașului .. Afară din sat la poala peșterii era pre-atunci o casă locuită de doi bătrâni săraci, așa de săraci că nu aveau nimicafară de căsuța scundă și o fată ce implinea optsprezece ani in ziua paștilor. Fata era frumoasă, dar săracă .. Ii plăcea Ilenei — așa o chema — un flăcăiandru din sat; părinții acestuia însă nu s'ar fi împăcat cu gândul că odrasla lor să le aducă in casă o

noră numai cu hainele din spate... Ileana în timpul acesta era mereu gânditoare, își asemăna soarta cu altele cari au îmbătrânit nemăritate și parcă își ura acum și părinții cari i-au făcut în lume un rost așa de greu... Seara eșea pe prispă, cu ochii duși departe, plângea... plângea întruna până luna se perdea după creasta muntților aurii... Dimineța când soarele își arăta strălucirea peste dealul din sus Ileana eșea cu oile la păscut și ziua întreagă și-o petrecea pe râțul ce acopere peștera comorilor.

Într-o seară când se întorcea acasă îl întâlnește pe Gheorghe și au stat mult de vorbă; el avea sufletul bun și-i plăcea de Ileana, ar fi luat-o; dar nu putea de ochii lumii, ce-ar fi zis oamenii din sat, el om cu stare, pământ și boi, și ea nu are nimic?

În seara aceea, era în săptămâna mare — au plâns amândoi. La despărțire Ileana era mai veselă și i-a spus stergându-și ochii.

— N'ai teamă, voi fi bogată și tot a ta o să fiu!

În noaptea învierii o umbră se furisa încet pe cărarea ce urcă dealul spre peștera comorilor... Înfașurată într-un vestmânt de pânză albă, cu părul lung lăsat pe spate în neorânduală, ochii ca două flăcări; în lumina bolnavă de lună părea o arătare. Era Ileana... În vârf se opri. Inima-i zvâcnea tare, își făcu semnul crucii, apoi cu ochii ațintiți la stele aștepta.

Deodată din sat se auzi un sunet de clopot, apoi altul și glasul învierii se pierdea departe ca un cânt de glorie... Ileana tresării... Dealul se desfăcu în două și din peșteră năvăliră flăcări arzătoare în strălucire. Erau comorile uriașului... Ileana își vedea fericirea... Bătăile inimii i-se opriră, în curând însă se stăpâni, își desfăcu vestmântul de pânză și înaintează până la o ladă în care erau așezați bani de aur strălucitor. Încercă vestmântul apoi eși, .. Când să plece îi veni un gând... Să mai între odată. N'a stat la îndoială. A desertat aurul pe iarbă și a intrat... Când fu sarcina deplină se auzi din sat un cântec de cocoș... Ileana se făcu galbenă la față, apoi a căzut în aurul strălucitor. Peștera s'a închis; era cântecul de cătră ziua și ea nu știa că așa era rugăciunea uriașului.

Diminețe oamenii se întrebau; dar nimenea nu știa că Ileana a murit între grămezile de aur.

Așa povestesc bătrânii... Și dacă într-o seară când totul doarme ocrotit de aripa liniștei, ascultă un moșneag povestindu-ți și se pare că stâncile dealurilor și valurile râului îți întăresc credința și ascultă tăcut basmul cu frumoasa, care pentru fericire și-a îngropat viața în peștera cu aur.

Ion Raftu,

Cărți:

Astăzi au trecere și încă mare trecere cărțile lumesti, senzaționale. Edituri speciale se înființează; lumea dornică de inovații e cucerită de zarzavatul estin numit de unii: „literatură modernă“.

Se citește mult. Dacă însă s'ar face o statistică s'ar dovedi că ceace ar interesa mai mult, rămâne în umbră.

Cronicarii noștri nu sunt citați. Cel mult prelucrați de diferiți autori se citesc parțial, ca legenele lui Neculce.

Noi nu citim cronicarii. Limba ce-a adus tribut desăvârșit culturii neamului, rămâne necunoscută.

Slovele dulci, isvoare de inspirație a marilor demnitari ai literaturii noastre sunt uitate; puțini mai caută trecutul în cărțile prăvuite.

Nu numai asta, dar având mândria să te numești Român nu uita să cunoști pe cei ce întâi au poleit cu aur slovele cu cari se scrie numele tău.

Enigma.

Lumea este un secret

Și secretu poezie ...

Pentru unii e mai tristă

Pentru mulți trandafirie ...

Dar cu cheea'nfelepciunii

Cerci secretul a desface

Poezia se dărâmă

Și în proză se preface ...

Ion.

Recenzii.

Ovidiu Hulea „De Profundis“

După cronică alor gazete volumul „De Profundis“ prezintă un grad de superioritate în orice privință față de întâiul volum al Dlui Hulea: „Blestemul Codrului“.

S'a vorbit, puțin despre acest volum, cei cari îl cunoaștem însă avem credința că se va vorbi încă.

Poezia Dlui Hulea se distinge prin nota originalității; plasticitate, duiosia sufletului mare; în sfârșit sub raportul creațiunii

mare. „Melancolia“ din fruntea volumului poate fi așezată între cele mai bine izbutite creații românești. Din versul ei se desprinde măiestria și adâncul cugetării ce te face să gândești și să simți alături cu poetul.

„Cântecele“, fragmente de gânduri adânci — aici de-un sentimentalism energic și totuș duios — sunt smulse dintr'un suflet ce-a reușit deplin să prindă în culorile armoniei idei cu cuprinsul adânc filozofic. Genul de-și vechiu, pare nou, în fond deceptia puțin apropiată de pesimism. Cântecele Dlui Hulea în feliul lor sunt scrise cu o simțire nouă, plină de viață și cu totul originală.

În „Amintiri“ te regăsești pe tine, dacă patriarhalitatea clipelor din copilărie îți mai amintește de cântece și ideale împletite în visuri, în basme și povești duioase. Nu sunt bizare — ca fond și nici ca formă — amintirile sunt tălmăcirea fidelă a micilor năzdrăvanii copilărești — neînțelese enigme, cari acum în feliul lor își au un mare înțeles, amintirile sunt slovele duioșiei presărate cu lacrimile regretelor ale unui suflet ce poate a simțit mai mult durerea decât fericirea.

Oct. Șireagu: „Pe Aripa Sufletului“

Religiozitate apropiată de fanatism. Nota esențială realizată așa în feliul ei sustrage valorii. Orice idee utilizată continuativ, perpetuu își pierde din farmec. Nu zic se banalizează, dar nu încântă. Dl. Șireagu este simbolist; poezia Dsale e proză, conținutul filosofic. Religioșii fanatici evident în volumul Dlui Șireagu văd o mare operă.

R—

Să luăm seama.

La ce ne tot sfășiem unii pe alții cu atâtea bănuieli nedrepte? Fiecare vrea să vadă ce e ascuns, și să judece gândurile. Gustul acesta ne face să căutăm a ghici ce nu vedem, și de oarece nu ne vine nici o dată să credem să ne-am înșelat bunăiala se face incredințare și numim convingere ceea ce e numai bănuială, adică născocirea spiritului nostru, pe care o sporim or o mărim peste măsură.

... Vreau să învăț să nu cred așa ușor răul: să văd, iar nu să merg pe ghicite; să nu judec în chip prea pripit.

O să mi ziceți că dacă fac astfel o să fiu înșelat, amăgit de mii și mii de ori; eu o să răspund: dar vouă nu vă vine greu să vă jucați cu onoarea și reputația semenilor voștri? Mai bine să fiu înșelat, de cât să mă feresc vesnic. Lăsați-mă să fiu în rătăcire, vă rog, să fiu în rătăcirea pe care prudența, umanitatea, adevărul chiar mi-o inspiră; umanitatea imi poruncește să cred mai bine binele de cât răul; adevărul mă sfătuieste să nu osândesc cu ușurință pe vinovați, ca nu cumva să vestejesc, fără să vreau, prin osândire injurioasă vre-un nevinovat.

Elevii noștri.

Din Geografie.

Învățătorul explică cele patru puncte cardinale. Scoate apoi afară pe Petrică și-l întreabă.

- La spatele tău ce e?
- *Miază-noapte.*
- Înaintea ta?
- *Domnu învățător.*

Timp potrivit.

Învățătorul: Când e cel mai potrivit timp pentru culesul merelor?

Elevul: *Când nu este câne în grădină.*

Dela „Federația corpului didactic primar din România“

În zilele de 17, 18 și 19 Octombrie a. c., comitetul federației corp. did. primar din România, a ținut ședințe în localul soț. instituțiilor din strada Parlamentului 2. S'au discutat posibilitățile, prin care s'ar putea aduce la îndeplinire dezideratele congresului dela Cernăuți, mai ales în ce privește starea materială a corpului didactic primar.

Cu această ocazie, s'a alcătuit un memoriu, cuprinzând doleanțele congresului, privitor la armonizarea și încadrarea învățătorilor în scara de salarizare a funcționarilor publici, potrivit cu greutatea vremurilor.

În ultima zi s'a votat statutul federației și s'a ales comitetul de conducere, după cum urmează; președinte: Tr. Șuteu; vicepreședinți: I. Cruțescu și I. Tîgără, casier și secretar I. Busuioc.

Delegația permanentă s'a constituit astfel: președinte: V. Păunescu, membri I. Cruțescu și N. Pop.

În ziua de 19 Octombrie a. c. comitetul federației s'a prezentat d-lui ministru al instrucției I. Petrovici, înmânându-i memoriul.

D-l ministru a răspuns următoarele:

„Înainte de a fi sesizat, am discutat și convenit cu d-l ministru de finanțe și am stabilit o bază nouă mai satisfăcătoare de cât cea din 1914, pe care am părăsit-o definitiv. Sper că în cadrul acestei baze, corpul didactic primar va fi satisfăcut!“

Partea oficială.

No. 3374—1926.

În urma lămuririlor ce s-au dat învățătorilor din județul

nostru cu prilejul conferințelor ținute de către Dl. Inspector P. Petrescu, invităm pe dñii directori să prezinte până în 20 l. c. orariile școalelor ce conduc după repartizările de clasă conform indicațiilor date. Tot până la data numită vor înainta și planurile analitice, întocmite pentru cl. V, VI, VII, de învățătorii respectivi. Școalele rurale vor înainta aceste lucrări dlor subrevizori respectivi, iar școalele urbane direct Revizoratului. Potrivit ordinului No. 23744—1926 al Inspectoratului, ceice nu vor executa aceste lucrări în termenul precis vor fi amendați.

No. 3375—1926.

Domnii învățători, din circumscripția școlară a dlui subrevizor de control V. Maca, vor fi împărțiți pe cerburi culturale în modul următor: 1. *Cercul Zlatna* cu comunele: Zlatna, Trâmboiele, Valeadosului, Văltori, Valea Bulzului, Pătrângenii, Galați, Feneș, Presaca Ampoiului. Președinte dl inv. dir. P. Petringear.

2. *Cercul Ighiu* cu comunele: Ighiu, Poiana Ampoiului, Găureni, Meș, Tăuțiu, Ampoița, Șard, Ighiel, Teina, Bucerdea și Craiva. Președinte dl inv. dir. Silvestru Morușca.

3. *Cercul Benic* cu comunele: Benic, Cricău, Intregălzi, Galda de Sus, Galda de Jos, Mesentea, Tibru, Oiesdea, Sântimbru, Coslariu, Galtiu. Președinte dl inv. Gheorghe Spătaceanu.

4. *Cercul Teiuș* cu comunele: Teiuș, Mihalt, Obreja, Beldin, Gârbova de Jos. Președinte dl inv. dir. Ioan Barna.

5. *Cercul Stremțin* cu comunele: Stremțiu, Cetea, Geoagiu, Dealul-Geoagiului, Geomal. Președinte dl inv. dir. Ioan Stăn. Domnii președinți sus amintiți sunt invitați ca să convoace imediat pe dñii învățători respectivi la o conferință pentru a stabili împreună programul de muncă pe anul școlar corente. Acest program se va înainta revizoratului cel mult până la 20 Noemvrie a. c.

Revizor școlar:
Marian Sasu.

Asociația învățătorilor, Secția județului Alba

ad No. 14—1926.

CONVOACARE

Se convoacă adunarea generală anuală, pe ziua de Vineri 26 Noemvrie a. c. în comuna Teiuș.

Programul s-a publicat în numărul trecut.

Fiind la ordinea zilei chestiuni de mare importanță rugăm cu insistință a se prezenta toți colegii.

Pentru a se putea lua din vreme măsurile convenite de incuarteruire și masa comună, rugăm pe dñii colegi a-și anunța necondiționat participarea prin o cartă pos-

tală trimisă până în 23 I. c. la adresa dlui Ioan Lucaciu. învătător în Teiuș.

Alba Iulia, 1 Noemvrie 1926.

Biroul:

Andrieu Floașiu,
președinte.

Vasile Șandru
secretar.

ȘTIRI.

Poșta Redacției. Dlui I. H., în O. Am primit articolul și l-am aflat de actualitate înainte însă de a-l publica Vă rugăm a ne trimite revista din care l-ați reprodus.

* Domnii colegi sunt rugați să ne țină în curent cu întreaga mișcare culturală a județului. Spre acest scop vor binevoi a ne comunica orice chestiune, care are legatură cu școala conferințe, cercuri culturale, serbări școlare, întemeierea de biblioteci, excursiuni, construcții școlare, acte filantropice etc. Comunicările de natura aceasta au să fie scurte, precise și obiecte.

* Având în vedere numeroasele cereri ale absolvenților de liceu respinși la bacalaureat de a fi admiși ca audienți la universități, și pentru a nu fi lăsați timp de un an fără nici un contact cu școala, ministerul instrucțiunii a dat o decizie prin care autoriză pe decanii facultăților să aprobe înscrierea ca audienți a absolvenților de liceu fără bacalaureat, în limita locurilor disponibile. Ministerul n'a statuat însă dacă audienții vor putea sau nu să se prezinte la examene sub rezerva prezentării ulterioare a diplomei de bacalaureat.

* Comitetele noastre școlare sunt invitate și pe aceasta cale ca să achite de urgență cota 15 % către Comitetul școlar județean.

* Comitetele școlare sunt rugate cu insistență să ne achite de urgență abonamentul.

* Domnii învățători noi nu miți sunt rugați să ne trimită câte 30 lei abonament la revistă până la sfârșitul anului corente.

* Statele de plată de pe luna Noemvrie au fost înaintate la Inspectorat pentru ordonanțare în ziua de 14 I. c.

* Academia Română în sesiunea din Iunie a. c. a acordat un premiu de 5000 lei dlui coleg Marin V. Biciulescu pentru: „Socotelile lui Petrică”, carte de aritmetică pentru cl. II. primară.

